

Følgende eksempel kan anskueliggøre problemstillingen. Tre brødre er eneste arvinger i et dødsbo. Brødrene anmoder om at få boet udleveret til privat skifte. To af brødrene har betydelig gæld og har inden for det seneste år afgivet insolvenserklæring over for fogedretten. Den sidste broder er imidlertid særdeles velhavende, og skifteretten finder det på den baggrund ubetænkeligt at imødekomme anmodningen om udlevering til privat skifte. På tidspunktet for boets udlevering er det oplyst, at boet indeholder aktiver for 900.000 kr. Den kendte gæld udgør 400.000 kr.

Afdøde havde imidlertid en række gældsposter, som arvingerne på tidspunktet for boets udlevering ikke var bekendte med. Disse krav anmeldes først umiddelbart før proklamafristens udløb.

Har arvingerne handlet, som man bør, og undladt at dele boets aktiver, er der intet problem. Er boet efter de nye krav fremkomst fortsat solvent, betaler arvingerne kreditorerne deres tilgodehavender og deler overskuddet i boet. Er boet insolvent, kan arvingerne anmode om bobestyrerbehandling og tilbagelevere det, de har modtaget. Herefter dækkes kreditorernes krav i overensstemmelse med konkurslovens bestemmelser om konkursordenen.

Problemet opstår, hvis arvingerne deler boets aktiver mellem sig inden proklamafristens udløb, og de to insolvente arvinger straks formøbler deres arveandele, eller private kreditorer foretager retsforfølgning mod det, der er udlagt til disse arvinger. Efter såvel reglerne i lovforslaget som i betænkningen vil den solide arving i en sådan situation hæfte for alle rettidigt anmeldte krav, så længe boet er solvent. Anmeldes således fordringer for 850.000 kr. hæfter den solide arving for det fulde beløb. Hvis de anmeldte krav imidlertid beløber sig til mere end 900.000 kr., er boet insolvent. Dette ville efter udkastet i betænkningen indebære, at den ubegrænsede hæftelse ikke længere skulle bestå, hvis blot den solide arving opfyldte sine forpligtelser efter lovforslagets § 104. Denne arving, der udgjorde grundlaget for udleveringen af boet til privat skifte, kunne altså frigøre sig ved at tilbagelevere sin arveandel på 300.000 kr. Det forudsættes herved, at der ikke ville kunne gøres erstatningsansvar gældende mod den pågældende.

Den tilfældighed, at boet var insolvent, ville derved i en sådan situation have afgørende indflydelse på kreditorernes dækningsmuligheder. Dette forekommer ikke rimeligt og kunne give kreditorer grundlag for nærmere at overveje størrelsen af det krav, de ville anmelde i boet.

Justitsministeriet foreslår på den baggrund ved lovforslagets § 29, 2. pkt., at arvingerne uanset boets status som solvent eller insolvent altid mindst skal

hæfte for det krav, som boet har mod arvingerne efter § 104. Dog er der ved lovforslagets § 27, stk. 2, fastsat regler om begrænsninger i hæftelsen for arvinger, der ved boets udlevering var repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som var under konkurs.

Myndige arvinger, der ikke er repræsenteret ved skifteværge eller er under konkurs, skal i følge Skiftelovsudvalgets forslag til § 27 hæfte personligt og solidarisk for gæld, der ikke er prækluderet. Arvinger, som er repræsenteret ved værge eller skifteværge, eller som er under konkurs, skal derimod alene hæfte med værdien af det, de har modtaget, og kun pro rata i det forhold, i hvilket de var berettigede til at modtage bos- og arvelod. Dette indebærer, at de sidstnævnte arvinger inden for værdien af, hvad de har modtaget, alene kan komme til at bære den del af en gældspost, som alligevel skulle have været fradraget i deres arvelod, såfremt gældsposten var blevet betalt rettidigt.

En hæftelsesregel som den foreslåede vil have til følge, at arvinger, der optræder uden værge eller skifteværge, og som har en sund økonomi, vil være stærkt motiveret til at få boets gæld betalt, før boet deles. Betales gældsposter ikke inden delingen, må disse arvinger efter de foreslåede hæftelsesregler i § 27, stk. 1 og 2, påregne at kunne risikere at komme til at dække hele den ubetalte gæld for derefter at måtte søge at inddrive medarvingernes andel af gælden hos disse.

Den foreslåede regel medfører samtidig, at det bliver ubetænkeligt at lade umyndige, fraværende, passive og konkursramte arvinger m.fl. skifte privat, idet de ikke derved vil kunne komme til at bære en større andel af boets gæld, end tilfældet ville have været, hvis boet var blevet behandlet ved bobestyrer.

At boets arvinger, der ikke er repræsenteret ved værge eller skifteværge og ikke er under konkurs, kan risikere at skulle bære en forøget andel af gælden modsvares af, at gælden vil være kendt, således at de kan nægte at medvirke til en deling af boet, før al gæld er betalt eller sikret.

Derved er der i systemet indarbejdet et kraftigt incitament for myndige, solvente arvinger til at få gælden betalt, inden boet deles. Hæftelsesreglerne er dermed forsøgt indrettet således, at de i vidt omfang vil overflødiggøre sig selv.

8.2.6. Forenklet privat skifte

Lovforslaget indeholder som noget nyt regler om en enklere behandlingsform for mindre boer. Betingelserne for at kunne anvende den enklere behandlingsform er, udover at de almindelige betingelser for privat skifte skal være opfyldt, at der ikke i boet